

539/9/81

Ο κόσμος του πνεύματος / Ο κόσμος της τέχνης

Εργαστήριες

Ίδια γεύση στά «Δημήτρια»
Τήν περασμένη εβδομάδα συνεδρίασε η οργανωτική επιτροπή για να συζητήσει το πρόγραμμα για τα «Δημήτρια» που οργανώνονται σε λιγότερο από ένα μήνα. Είναι πραγματικά μια παράσταση παράλογου το παιχνίδι αυτό που παίζεται κάθε χρόνο τέτοιον καιρό, με το ίδιο σενάριο. Καί μή μού πει κανείς πως φταίει το οικονομικό ή κάτι άλλο. Φταίει η προχειρότητα μας και η σχεδόν ήθονα κτηρούμενη φιλοσοφία της προετοιμασίας της τελευταίας στιγμής.

Η φυγή των ήθοποιων συνεχίζεται
Κι άλλος ήθοποιός, νέος και ντόπιος, έφυγε από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος: ο Κώστας Ιταίος, που θα σου λέξει σε αθηναϊκό θάλασσο. Και μαθαίνουμε πως και άλλοι σκέφτονται να πεζέξουν προς το κέντρο. Τι να συμβαίνει άραγε και εγκαταλείπουν όλοι το παράδι; Αλλοτε γινόταν σκοτωμός να μείνουν οι ντόπιοι και να έλθουν και όλοι Αθηναίοι. Και τα σημάδια, σίγουρα.

Αποχή προσυδίου και μεταχείριση
Αυπόμια που δώ στενωχώρωσα και κεί τους οργανωτές του έργου μου των 2.300 χρόνων, άλλα μου έχουν να μάς εξηγήσουν γιατί τόσο η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ Μαρκόπουλου από τη μία μεριά και Χατζηγάσιου - Κουγιουμτζή από την άλλη; Τεράστιες άφορες ο ένας και επί εβδομάδες, κάτι άναρχες στους άλλους δύο, με - δύο μέρες πριν τις συζητήσεις τους, και πόσα άραγε, να είδαμε ο οργανωτής του κωμικοτραγικού πολυθέαματος και πόσα οι δύο άλλοι συνθέτες, που στο κάτω της γραφής είναι και γεννήματα της Θεσσαλονίκης;

Πώς έφυγε ο αξιος φωτογράφος
Έφυγε από τη ζωή ο Σωκράτης Ιωρδανίδης, ένας από τους παλιότερους και σημαντικότερους καλλιτεχνικούς φωτογράφους και παλιότερα φωτορεπόρτερ της Θεσσαλονίκης. Πίσω του αφήνει ένα πολύτιμο φωτογραφικό αρχείο και την ανάμνηση ενός έμπειρου και ευσεβήτου καλλιτέχνη. Ένα πλήθος από φωτογραφίες του, πλήθος από ντοκουμέντα και ολοκλήρωση η φωτογραφική δουλειά από την ίδρυση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος μέχρι σήμερα, αποτελούν ένα μέρος της μεγάλης προσφοράς του Ιωρδανίδη, που το έργο του δεν θα πρέπει να μείνει στην άκρη. Οπως και άλλοι συνάδελφοί του, ο Σωκράτης κατέγραψε την ιστορία του τόπου με αγάπη, ταλέντο, ευαισθησία.

Ξεχάστε τον διεσπασμό;
Πάλι δεν θα ύπαινε, όπως φαίνεται

Συνομιλώνοντας με τον συνθέτη

Κουγιουμτζής: «Το φεστιβάλ κλείνει πάντα τα μάτια του»

Του απέκλεισε τρία τραγούδια που κατόπιν έγιναν έπιτυχίες

Είκοσιπέντε χρόνια προσφοράς στο ελληνικό τραγούδι, χαρακτηρίζουν τον Σταύρο Κουγιουμτζή, τον σημερινό Θεσσαλονικικό καλλιτέχνη, με την απарэгкλιτη λαϊκή συνθετική ταυτότητα, τα στοιχεία της όποιας ενδοχάσαν για άλλη μία φορά, τους συμπατριώτες του, σε πρόσφατη συναυλία που έδωσε στο Παλιό ντέ Σπύρο.

Μεγαλυμένος στα Επαγγέλματα και με γενείς πρόσφυγες, είχε την εύκαιρία να γνωρίσει πολύ νωρίς τη λαϊκή μουσική, και από ακούσματα, των γονέων του και των άλλων γειτόνων του προσφυγικού συνοικισμού, και από τα ούζερ και ταδερνάνκια που, γέμιζαν την περιοχή. Φυσικά και τα τραγούδια της εποχής 1938-40, αποτέλεσαν βασικό στοιχείο για την στροφή του στη μουσική, την όποια διδόθηκε και καλλιέργησε από τα 14 του χρόνια, που σπούδασε στο κρατικό όφειλο Θεσσαλονίκης, άρμονία, αντίστοιχη και φούγκα.

Η Αθήνα
Σε συζήτηση που είχαμε με το συνθέτη, ζητήσαμε τις απόψεις του για την κατάσταση του έντεχνου ελαφρολαϊκού τραγουδιού σήμερα, για τις δυνατότητες δουλειάς ενός συνθέτη στη Θεσσαλονίκη και τη σημασία της μετάθεσης στην Αθήνα,

από την οποία και θα μπορούσαν να κρατήσουν μια έταρτα, και την αδειοδότηση των αρμοσίων για προώθηση μιας τέτοιας κατάστασης.

«Σημαντικός λόγος επίσης, ήταν και το περίφημο φεστιβάλ τραγουδιού, μια καθόλου σοβαρή κατάσταση που επικρατούσε και εξακολουθεί να υπάρχει.

Ο Σταύρος Κουγιουμτζής εμφανίζεται στην συναυλία, που έδωσε στο Παλιό ντέ Σπύρο.

ουλόγησαν τότε. Ελπίζω όμως, σύντομα να πραγματοποιηθεί αυτή η έπιθυμία για νόμιμη διαμονή στη Θεσσαλονίκη.

Πριν φύγει για την Αθήνα, ο Σταύρος Κουγιουμτζής, είχε έφτα χρόνια προσφοράς σαν συνθέτης, έφτα χρόνια δουλειάς στη Θεσσαλονίκη, και έφτα χρόνια έπιτυχιών. Αναφερό-

διεθνής Εκθεση και η άρμόδια επιτροπή της από τους Θεσσαλονικείς συνθέτες, να παίξουν έργα τους, να χαρεί ο κόσμος γνωστά ακούσματα, παρά ζητούν, όπως λένε, νέο αίμα, πράγμα που αποδεικνύεται, ότι μένει μόνο στη ληξιαρχική πράξη; Σίγουρα, και αυτή τη στιγμή, το φεστιβάλ όποτελει ένα άρνητικό στοιχείο, μέσα στο άλλο, που άναστέλλουν την δυνατότητα δημιουργίας πυρήνα, του δικού μας καλλιτεχνικού κυκλώματος».

Είναι γνωστή, η βολή και παραπολιτισμός των έπιχειρών συνθετών και οι πειραματισμοί με κομπανίες, ή έλληνης ένημέρωσης του κόσμου, από διαφορά για ήθονια, των ανθρώπων που μεσολαβούν μεταξύ δημιουργών και κοινού, είναι κατά την άποψη μου οι κύριες αιτίες της κατώστασης που έπικρατεί.

«Τα συστατικά της τέχνης, κάπου έχουν παραγλωρηθεί. Για μένα, για παράδειγμα, το τσιφτετέλι είναι λαγνεία και όχι τέχνη. Η τό ν' ακούει μια ξένη μουσική, να την άλλάξει λίγο και να την εμπλουτίσει με δικά μας στοιχεία, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί τέχνη. Κάποτε αυτό, που μπορούν και έπιρεάζουν τον κόσμο με τις γνώμες και κρίσεις τους, θα έπρεπε να θυμηθούν τι είναι τραγούδι, με όση τις παραδόσεις, τη γνώση, αισθητική και κρίση. Νό μπορούν και να άντιλαμβάνονται τη γενσιότητα του συνθέτη, την ταυτότητα του και όχι να επαναπαύονται στην έπιδεξιότητα μερικών και τη δυνατότητα της τεχνοτροπίας. Γιατί, αν ή συνέπεια ενός συνθέτη, στα μουσικά του ύφος, δεν όποτελει γνωσιότητα, τότε πως να χαρακτηριστεί κοινός, το δόσαλο Ταϊσόνη, με τό ήθονα περίπου τραγουδία λαϊκά και μόνα, τον άνθρωπο που και στα έλαχιστα τσιφτετέλια που έγραψε, διατήρησε άπαρέγκλιτη τη λαϊκή δική του γραμμή, χωρίς να δανειστεί ένα στοιχείο.

«Θά μπορούσα να πώ, ότι μουσικά, ή άποχή χαρακτηρίζεται από παραέθνηση, με κύρια ένδειξη τους τίτους και τις όσεις των τραγουδιών, που όιαστέρα μερικοί είναι, από έπιστέρα παράδοσης, στο έπιστέρα, από έπιστέρα μερικών και να τους άναστέλει να διδώσουν στην άκαθμμία αυτή άραιο δράμα; Θά ήταν πολύ δύσκολο να έπιλέγουν οι πιά κατάλληλοι για τό είδος αυτό ήθοποιοί και να «έκπαίδευτον» στην έρμηγεια ρόλων τραγωδιών και άριστοφάνειας κωμωδίας; Θά ήταν πολύ δύσκολο να προετοιμασθούν τέσσερις χοροί άρχαίας κωμωδίας; Θά ήταν πολύ δύσκολο να όπολούνω κατάλληλους νέους; Θά ήταν πολύ δύσκολο αν αύτοί όλοι οι καλλιτεχνικοί παρίοντες όργάνωνων κατά ήθελο χρόνο σειρές παραστάσεων τραγωδιών στην έπιδαυρο, στους Φιλίππων, στην Δωδώνη και άλλου;

Όσο τό σέπτετα κανείς διαπιστώνει πως κάτι τέτοιο δεν είναι καθόλου άπραγματοποίητο, όρκει να ύπαιρει ό προγραμματισμός και να διατεθούν κάποια χρήματα, μέρος των έκατοντάτων έκατομμυρίων που σπαταλιούνται κάθε χρόνο για άσηματες έκδηλώσεις.

Στην εικόνα της «Βασιλεύς» που έπιρατούσε, κατά έπιστέρα με το έπιστέρα, με την Ελένη Καραιτά ο Έναν από τους θεσικούς ρόλους

Να στοχεύσουν ψηλά
Πότε θά δημιουργήσουν
μια άκαθμμία
για τό άρχαιο δράμα;

Πρέπει να αξιοποιήσουμε την μέγιστη κληρονομιά

Αν ύπαιρει κάτι ίδιαίτερα σημαντικό στο ελληνικό θέατρο, έπι παγκοσμίου έπιπέδου και με διεθνή άναγνώριση (και θαυμασμό) αυτό είναι ή άρχαία έλληνική τραγωδία και ή Άριστοφάνης. Τουτό είναι πασιγνωστό. Απόδειξη τό ότι πλήθος ξένων θιάσων, από τους πώ περίφημους του κόσμου, έτοιμάζουν παραστάσεις τραγωδιών και έρχονται να τις παρουσιάσουν και έδώ.

Ετοι θάέποιμε παραγωγές του Πέτερ Ζιάν, του Πίτερ Λίπουσι, άλλω και πολλών άλλων που έδωσαν φέτος παραστάσεις στους Δελφούς, άλλω και στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Από την άλλη μεριά, κάποτε όσα έλληνικά θεατρικά συγκροτήματα πήγαιναν παλιότερα στο έλαστικό και παρουσιάζαν (όταν όιάσημ δεν είχε καταθεί τό έπιπέδο) τραγωδίες και όπτική κωμωδία. Πρώτο τό Εθνικό Θέατρο, με Μίνιωτη και Παξίνο, όργνητερα ό Ροντινήρη με τον θιασό του, ή Κάρλος Κούν με τό θάατρο Τέχνης και σχετικά άργα τό ΚΘΒΕ, που πάντοτε όποιες καλές έντυπώσεις.

Είναι όλεσφέρνο πως όποτελει για την Ελλάδα και τό έλληνικό θέατρο σημαντικό κεφάλαιο τό άρχαιο θέατρο. Καί άναρωτιέται κανείς, γιατί τό κοιμωμετε; έπιρίονται τόσο ή γιατί τό άφήνουν άνεμετάλλετα; Αντί τό κρώσως και άλλοι φορείς να χρηματοδοτούν όποιαδήποτε, θά μπορούσε, όπως άνατεπιλημένο έχει γραφεί (και από μός και από άλλους) να δημιουργήσει μια άνάστη άκοθμμία άρχαίου δράματος.

Θά ήταν πολύ δύσκολο να δημιουργηθεί ένα τέτοιο έπιμα; Θά ήταν πολύ δύσκολο να άναλάβει αύτο τό έπιμα να εκόσσει όλες τις άκες μεταφράσεις όλων των έργων Αισχύλου, Σοφοκλή, Έυρήπιου και Άριστοφάνη ή άόση και να άναστέλει την μετάφραση κάποιων που δεν έχουν καλές μεταφράσεις; Θά ήταν πολύ δύσκολο να συγκεντρωθούν με έμοδα όσων άσολώνων, καθηγητών, σκηνοθετών και να τους άναστέλει να διδώσουν στην άκαθμμία αυτή άραιο δράμα; Θά ήταν πολύ δύσκολο να έπιλέγουν οι πιά κατάλληλοι για τό είδος αυτό ήθοποιοί και να «έκπαίδευτον» στην έρμηγεια ρόλων τραγωδιών και άριστοφάνειας κωμωδίας; Θά ήταν πολύ δύσκολο να προετοιμασθούν τέσσερις χοροί άρχαίας κωμωδίας; Θά ήταν πολύ δύσκολο να όπολούνω κατάλληλους νέους; Θά ήταν πολύ δύσκολο αν αύτοί όλοι οι καλλιτεχνικοί παρίοντες όργάνωνων κατά ήθελο χρόνο σειρές παραστάσεων τραγωδιών στην έπιδαυρο, στους Φιλίππων, στην Δωδώνη και άλλου;

